

Motion till riksdagen 2024/25:3295

av **Ulrika Liljeberg m.fl. (C)**

med anledning av prop. 2024/25:65 Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bestämmelserna i den nya lagen bör formuleras som en möjlighet, i stället för en skyldighet, för kommuner och regioner samt rektorer inom skolväsendet att på eget initiativ lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Sverige befinner sig i ett allvarligt läge med en grov organiserad brottslighet på fram-marsch och kraftfulla åtgärder måste till för att bekämpa detta. Vi ser dödliga skjutningar och sprängningar som de värsta effekterna av detta, men på sikt hotas även den allmänna tryggheten och tilliten till vårt samhälle om vi inte får stopp på utvecklingen. Då den organiserade brottsligheten främst drivs för ekonomisk vinning står vi inför en stor uppgift att bl.a. strypa pengaflödet till dessa nätverk samtidigt som det krävs effektiva insatser för att förhindra nyrekrytering av barn och unga. Centerpartiet står bakom de historiskt stora resursförstärkningar som gjorts för att stärka rättsväsendet för att arbeta både brottsförebyggande och brottsbekämpande.

Samverkan, samarbete och informationsutbyte mellan myndigheter, både inom rättsväsendet och med övrig offentlig sektor, är helt avgörande för att bryta utvecklingen och bekämpa den allvarliga brottslighet vi nu ser. För det behövs både skärpningar av nuvarande lagstiftning och i vissa fall helt ny lagstiftning. Detta behöver dock göras samtidigt som grundläggande fri- och rättigheter, offentlighet och sekretess hanteras på ett varsamt sätt. För att klara allt detta krävs tydlig, förutsägbar och robust lagstiftning. Det kan konstateras att flera remissinstanser framför att den utredning som propositionen grundar sig på, såväl som den föreslagna lagstiftningen, inte är tillräckligt tydliga. Dess komplexitet påtalas också av Lagrådet. Centerpartiet anser att dessa invändningar är befogade.

Sammanfattningsvis kan sägas att det är välkommet att brottsbekämpande myndigheter ges möjlighet att begära in uppgifter från andra myndigheter. Det är helt nödvändigt för att de brottsbekämpande myndigheterna ska kunna fullgöra sina uppgifter på ett effektivt sätt. Till detta kan läggas behovet av en ökad möjlighet att dela vissa uppgifter inom myndigheter. Vi ser i dag hur olika verksamhetsgrenar inom en och samma myndighet ibland är förhindrade att dela uppgifter med varandra, trots att det potentiellt skulle kunna innebära värdefulla möjligheter att motverka brottslighet.

Med detta sagt är det, som Lagrådet påpekar, problematiskt att vissa myndigheter, kommuner och regioner samt rektorer inom skolväsendet ska vara skyldiga att ex officio, dvs. utan en föregående begäran, lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna om de bedömer att uppgiften behövs i den brottsbekämpande myndigheten. Det är kvalificerade bedömningar som läggs på verksamheter som ofta inte har varken kunskap eller erfarenhet av detta.

För att ta skolan som exempel så är det en plats där barn och ungdomar tillbringar en stor del av sin tid och där fokus bör ligga på förvärvandet av kunskaper. Skolan behöver vara en tillitsfull och trygg miljö. Med förslaget om att bl.a. rektorer ex officio ska lämna uppgifter till exempelvis polisen kommer en risk att vissa barn och ungdomar undviker att komma till skolan, eller att de inte längre vågar tala öppet med skolpersonal. Skolans uppdrag är i sig brottsförebyggande. Kunskaper och normer som förmedlas i skolan är oerhört viktiga för att ge elever en bra start i livet, och för ett liv på rätt sida lagen. Det är viktigt att komma ihåg att skolan redan i dag har anmälningsplikt till socialtjänsten. Detta är viktigt för att tidigt fånga upp ungdomar som är på väg att hamna snett. Att införa en plikt att också lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter, och för rektorerna specifikt till Polismyndigheten, är en helt annan sak.

Sammantaget innebär detta att vi instämmer med Lagrådet och anser att kommuner och regioner samt rektorer inom skolväsendet inte ska vara skyldiga att ex officio lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Vi ser dock att statliga myndigheter har en annan förmåga och andra resurser för att hantera den föreslagna lagstiftningen på ett sätt som landets 290 kommuner och 21 regioner och en stor mängd skolhuvudmän inte har.

Vi vill avslutningsvis också fästa uppmärksamhet vid det som Lagrådet framför när det gäller den mycket snabba processen, som enligt deras bedömning riskerar att leda till ”att Lagrådet förlorar möjligheten att granska förslagen med sådan noggrannhet som förslag av denna komplexa natur kräver”. Som vi påpekat tidigare behövs effektiva verktyg för brottsbekämpningen och därför är det avgörande att lagstiftningsprocessen genomförs på ett sådant sätt att remissinstanser och andra viktiga instanser såsom Lagrådet kan granska lagförslag på ett adekvat sätt. Det är grundläggande i den svenska rättsstatens funktionssätt, och för lagstiftningsprocessens legitimitet.

Ulrika Liljeberg (C)

Helena Vilhelmsson (C)

Malin Björk (C)